

Олександр ГОРБИК

*Національна академія державного управління
при Президентіві України**Дніпропетровський регіональний інститут державного управління***АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ
ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ**

Аналізується сутність європейських стандартів державного управління у сфері формування фондового ринку, визначається рівень адаптації законодавства України в цій сфері до європейських стандартів та відповідність функціонування національної системи правового регулювання цінних паперів та фондового ринку європейській практиці.

Ключові слова: адаптація, державне управління, нормативно-правова база, стандарти Євросоюзу, фондовий ринок.

Александр Горбик. Адаптация зарубежного опыта государственного управления в сфере формирования фондового рынка в Украине

Анализируется сущность европейских стандартов государственного управления в сфере формирования фондового рынка, определяется уровень адаптации законодательства Украины в этой сфере к европейским стандартам и соответствие функционирования национальной системы правового регулирования ценных бумаг и фондового рынка европейской практике.

Ключевые слова: адаптация, государственное управление, нормативно-правовая база, стандарты Евросоюза, фондовый рынок.

Oleksandr Gorbyk. Adaptation of foreign experience of public administration in the formation of the stock market in Ukraine

The main goal of the article is analysis of the essence of European standards of public administration in the formation of the stock market, the adaptation of legislation of Ukraine in this area with the European standards and compliance with the national system of legal regulation of the securities and stock market to the European practice.

Key words: adaptation, public administration, regulatory framework, standards of European Union, stock markets.

Розвиток фондового ринку, або ринку цінних паперів, багато в чому є запорукою успішного економічного розвитку України та має сприяти успішній інтеграції держави в Європейське співтовариство. Важливим чинником сталого розвитку ринку цінних паперів є його державне регулювання. Індустрія цінних паперів України на межі століть за своїми інституційними характеристиками не повною мірою відповідала сучасним світовим тенденціям європейської моделі, що стало на заваді економічної інтеграції держави. Проте протягом останнього десятиріччя продовжувалось інтенсивне формування та розвиток ринку цінних паперів України та його державного управління у світлі євроінтеграції.

Проблема адаптації зарубіжного досвіду державного управління у сфері формування фондового ринку в Україні в контексті євроінтеграції надзвичайно важлива й актуальна. Вона привертає увагу фахівців і певною мірою знаходить висвітлення в науковій літературі. Серед вітчизняних та іноземних аналітиків слід відзначити вчених з державного управління, юристів та економістів, таких як: Г. Азаренков [1], О. Беліков [2], Е. Богачук [3], О. Жук, І. Пилипенко [11], Е. Іванов [5], В. Клименко [8], Н. Кузнецова, І. Назарчук [9], В. Оскольський [10], С. Ф. Радзімовська [18], А. Яценюк [21] та ін. Їх праці присвячені в основному теоретичним аспектам проблеми, питанням юридичної природи фондового ринку, його організації та принципів функціонування, окремим видам цінних паперів та їх похідних, аналізу окремих законів у цій сфері становлення, розвитку та особливостей цінних паперів та фондового ринку України тощо. Однак питання адаптації законодавства України зарубіжного досвіду державного управління у сфері формування фондового ринку вимагає поглибленого вивчення і дослідження.

Аналіз процесу адаптації зарубіжного досвіду державного управління у сфері формування фондового ринку в Україні до європейських стандартів та відповідність функціонування національної системи правового регулювання цінних паперів та фондового ринку європейській практиці і є метою дослідження. Це передбачає: розкриття сутності європейських стандартів державного управління у сфері формування фондового ринку; аналіз механізмів адаптації українського законодавства у цій сфері до європейського та відповідності функціонування національної системи правового регулювання цінних паперів та фондового ринку європейській практиці.

Міжнародна інтеграція державного управління економічними процесами у країнах Європейського Союзу найбільш чітка і послідовна: аналогів їй у світі немає. Система державного управління в регіоні заснована на наднаціональному втручанні в соціально-економічні процеси гармонізації національних систем державного управління і вимагає наполегливого впровадження єдиних норм Європейського Союзу – *Acquis communautaire*, тобто проведення спільної, комунітарної політики. *Acquis communautaire* – французький юридичний термін (буквально – все, що напрацьоване, доробок спільноти або здобуток союзу), який означає загальний масив норм і правил, включаючи єдину нормативно-правову базу, Європейського Союзу. Доробок постійно змінюється й узагальнюється. Він охоплює: зміст, принципи та політичні цілі угод; закони, ухвалені на виконання угод, та рішення суду ЄС; декларації та резолюції Союзу; міжнародні угоди, укладені Спільнотою, а також державами-членами між собою у сфері діяльності Союзу. Право ЄС звернене передусім до держав-членів ЄС. Вони повинні неухильно дотримуватися правових настанов директив, регламентів, рішень та інших актів ЄС [22].

Слід зазначити, що Європейська Комісія підходить до регулювання ринків цінних паперів системно. Цей підхід включає головні напрями і завдання діяльності у сфері обігу цінних паперів і надання інвестиційних

послуг, спрямованих на досягнення об'єднаного, відкритого, конкурентного і економічно-ефективного фінансового ринку в Європі. Законотворча діяльність Європейської Комісії спрямована на консолідацію існуючого права і підтримку нових законодавчих ініціатив у тісній співпраці з наглядовими органами, учасниками ринків та їх об'єднаннями. Глобальна фінансово-економічна криза, що негативно позначилась на економіці багатьох країн, висунула нові вимоги до реформування фінансових ринків і в Європі, і в Україні.

Європейська модель державного управління економічними процесами вважається найбільш досконалою. Пріоритетність курсу на євроінтеграцію в зовнішньоекономічній стратегії України передбачає освоєння досвіду країн Євросоюзу в забезпеченні, зокрема, сталого розвитку ринку цінних паперів та є важливою умовою успішного розвитку економіки України. Відповідно до ст. 51 Угоди про партнерство і співробітництво України і ЄС Україна взяла на себе зобов'язання поступового приведення національного законодавства у відповідність до законодавства ЄС у визначених секторах, зокрема цінних паперів [20].

Адаптація вітчизняного законодавства має ґрунтуватися на принципі доцільності, тобто враховувати, наслідки впровадження вимог, передбачених нормами *Acquis communautaire*, з огляду їх впливу на економічну, політичну та соціальну ситуацію в Україні. Водночас норми національних законів мають бути приведені у відповідність до законодавства ЄС, а також галузевих принципів: першочерговості забезпечення інтересів інвесторів та емітентів, оптимальності державного управління та його послідовності, орієнтованості на світовий досвід функціонування фінансових ринків та принципу єдності державного регулювання. Додержання цих норм для країн-учасників є запорукою їх допуску і стабільності на ринках цінних паперів і певною мірою умовою доступу до ринків капіталів, торгових, розрахункових та клірингових систем. Невідповідність структури і функціонування фінансового сектору в країнах-претендентах стандартам ЄС є однією з істотних проблем вступу цих країн до ЄС. У ст. 3 Договору про ЄС визначено, що ЄС має єдину інституційну структуру, яка забезпечує узгодженість діяльності, спрямованої на досягнення мети ЄС, і водночас повагу та розвиток *Acquis communautaire* [4, с. 1].

Законодавчі засади та загальні ознаки механізму адаптації визначені Законом України від 18 березня 2004 р. «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» [14]. Забезпечення виконання програми покладено на Кабінет Міністрів України, який щорічно затверджує план заходів щодо подальшого вдосконалення нормативно-правової бази. Виконання функцій уповноваженого центрального органу виконавчої влади відповідно до Указу Президента України від 21 серпня 2001р. «Питання організації виконання Закону України „Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”» покладено на Міністерство юстиції [12].

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2004 р. «Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства ЄС» було затверджено положення про Координаційну раду з адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Основна мета утворення – забезпечення взаємодії органів державної влади та недержавних інституцій під час виконання загальнодержавної програми. Координаційну раду очолює прем'єр-міністр України. Рішення Координаційної ради є обов'язковими для розгляду центральними та місцевими органами виконавчої влади. Координаційна рада розробляє пропозиції щодо розвитку співробітництва з ЄС у сфері адаптації законодавства України до законодавства ЄС; забезпечує формування єдиних підходів до провадження діяльності з адаптації законодавства України до законодавства ЄС тощо. Загальне забезпечення роботи Координаційної ради здійснює Департамент європейської інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України (відділ стратегії розвитку асоційованих відносин та створення зони вільної торгівлі з ЄС) [15].

Насамперед була визначена модель фондового ринку, розбудові базових принципів якої надана пріоритетність. Враховуючи проголошений євроінтеграційний курс країни, а також уніфікацію елементів європейської та американської моделі фондового ринку в останні десятиріччя, наша держава надає пріоритет саме європейській моделі фондового ринку. Це вимагало запровадження таких форм і методів його управління, які б значно підвищили рівень захисту прав інвесторів та інтересів суспільства і держави. Більшість експертів та аналітиків стверджують, що для розв'язання проблем фондового ринку України необхідно вдосконалити законодавство.

Важливе значення в цьому контексті має Закон України від 30 жовтня 1996 р. «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» з подальшими змінами. У законі надано чітке визначення сутності, основних термінів, мети та форм державного регулювання ринку цінних паперів. Його сутність – це «здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідних та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері» [13]. Згідно зі ст. 5 цього закону державне регулювання ринку цінних паперів здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). Інші державні органи здійснюють контроль за діяльністю учасників ринку цінних паперів у межах своїх повноважень, визначених чинним законодавством. З метою координації діяльності державних органів з питань функціонування ринку цінних паперів створюється Координаційна рада; визначається її склад; очолює Координаційну раду Голова НКЦПФР. Законодавець дає визначення завдань, повноважень та уповноважених осіб відносин НКЦПФР з правоохоронними органами та маніпулювань на фондовому ринку. У сфері моніторингу НКЦПФР співпрацює: з Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України, Фондом державного майна України, Міністерством внутрішніх справ України, Рахунковою палатою України та Державною податковою адміністрацією України, Національним банком

України, Державним комітетом статистики України, Державною службою фінансового моніторингу, Антимонопольним комітетом України [13].

Прагнення нашої держави приєднатися до Європейського співтовариства та подальший розвиток суспільних відносин у цій сфері вимагали реальних дій. Важливим кроком у цьому напрямку стало ухвалення Верховною Радою Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 р. з подальшими змінами до закону. Згідно зі ст. 47 розділу VI цього закону регулювання фондового ринку здійснюють держава і саморегульовані організації. Державне регулювання ринку цінних паперів здійснює НКЦПФР, а також інші державні органи в межах своїх повноважень, визначених законом. Це формулювання порівняно з версією закону 2006 р. було змінено внаслідок прийняття в наступні роки ряду законів про зміни в цьому законі, так само як і в Законі України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». Норми цього закону приведені у відповідність до європейського законодавства, положень цивільного і господарського кодексів України, інших законодавчих актів. Оновлений закон визначає класифікацію цінних паперів, дає перелік і опис видів професійної діяльності на фондовому ринку; врегульовує порядок розміщення цінних паперів. НКЦПФР веде Державний реєстр випуску цінних паперів у встановленому нею порядку і забезпечує відкритий і безкоштовний доступ учасників ринку цінних паперів до інформації, яка міститься в реєстрі [17]. Передбачається два шляхи розміщення – публічне (відкрите) та приватне (закрите) розміщення цінних паперів. Детальніше цей аспект врегульований рішенням НКЦПФР «Про затвердження Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів» від 19 грудня 2006 р. з подальшими змінами, що відбулись у цьому положенні з прийняттям законів про зміни [16].

Учасникам фондового ринку надавалося три роки для приведення своєї діяльності у відповідність до цього закону. Важливо, що в ньому передбачені зміни до кримінально-процесуального, кримінального, господарського і цивільного кодексів України, законів «Про державне регулювання ринку цінних паперів», «Про іпотечні облигації», а також до Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито». Ухвалення цього закону дало змогу Україні на рівних правах відстоювати свої інтереси в переговорах з іноземними партнерами щодо прийняття України до Європейського співтовариства [2].

Гармонізація українського законодавства з нормами європейського і міжнародного права сприяє приведенню функціонування системи національного управління цінними паперами та фондовим ринком у відповідність до європейської практики. Підтвердженням цього є конкретна практична діяльність НКЦПФР, а також Комісії з адаптації в рамках виконання заходів Україна – ЄС, про що свідчить офіційна інформація – звіт підготовлених протягом 2010 – 2012 рр. нормативних актів.

Так, НКЦПФР протягом лише I кварталу 2011 р. зареєструвала в Мін'юсти України 19 нормативно-правових актів у контексті євроінтеграції, у тому числі 5, що відповідають вимогам законодавства ЄС, а решта 14

зареєстрованих нормативно-правових актів не суперечать положенням законодавства ЄС, оскільки зазначені питання безпосередньо законодавством ЄС не врегульовані [6].

Аналіз звіту НКЦПФР за III квартал 2011р. свідчить про підготовку п'яти законопроектів. Зокрема, один щодо законодавства про компанії і бухгалтерський облік (п.7) та чотири про фінансові послуги (п. 16 – 19). Що стосується першого законопроекту, то відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2007/36/ЄС від 11 червня 2007 р., завдяки НКЦПФР Закон України «Про внесення змін до «Закону України про акціонерні товариства» (щодо вдосконалення механізму діяльності акціонерних товариств)» був ухвалений Верховною Радою України і 2 березня 2011 р. набув чинності.

Відповідно до ряду директив, директив Європейського Парламенту та Ради ЄС від 4 листопада 2003 р., від 28 травня 2001 р., Регламенту Європейської Комісії від 29 квітня 2004 р., Директиви Європейського Парламенту та Ради 2003/71/ЄС НКЦПФР підготувала законопроект, завдяки якому Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» щодо розкриття інформації на фондовому ринку» від 21 квітня 2011 р. Також відповідно до Директиви Європейського Парламенту та Ради від 3 березня 1997 р. про схеми компенсації інвесторам НКЦПФР підготувала проект Закону України «Про фонд гарантування інвестицій на фондовому ринку», зареєстрований у Верховній Раді України. Ще два зареєстровані в Міністерстві Юстиції України нормативні акти перебувають у стадії виконання. На офіційному веб-порталі Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку були розміщені стандарти фінансової звітності у перекладі українською мовою [7].

У цілому в рамках виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС на виконання доручень Кабінету Міністрів від 13 лютого 2010 р. та 8 червня 2011 р. та з метою організації виконання заходів Порядку денного асоціації Україна – ЄС у 2010 – 2012 рр. проведена значна робота, про що свідчить інформація Комісії з адаптації законодавства України до законодавства ЄС, а саме звітування відповідно до Рекомендацій Кабінету Міністрів України стосовно організації виконання, моніторингу та оцінки імплементації Порядку денного асоціації Україна – ЄС. Аналіз звітності Комісії з адаптації свідчить про те, що Комісією було підготовлено понад 40 нормативно-правових актів, а саме: один закон набрав чинності, ще один законопроект був зафіксований у Верховній Раді України; три рішення схвалено та доопрацьовано; схвалено одинадцять рішень; розроблено близько десяти проектів рішень, а також близько десяти роз'яснень до законопроектів тощо. Підготовлений Комісією законопроект було схвалено на засіданні Кабінету Міністрів України 23 березня 2011 р., а 24 березня 2011 р. проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо реклами на ринку цінних

паперів» зареєстровано у Верховній Раді України. Комісія ухвалювала важливі рішення у сфері фінансових послуг, зокрема про виконання заходів щодо розвитку національного законодавства з попередження і протидії відмиванню грошей та фінансування тероризму тощо [18]. Нові закони відкриють широкі можливості для розвитку національної економіки. Так, запровадження Вимог до аудиторського висновку при розкритті інформації емітентами цінних паперів на фондовому ринку відповідно до міжнародних стандартів сприяє наданню впевненості та етики, прозорості та доступності до відповідної інформації широкого кола зацікавлених осіб, громадськості і, перш за все, потенційних інвесторів у реальний сектор економіки, у тому числі іноземних інвесторів.

Таким чином, пріоритетність курсу на євроінтеграцію в зовнішньоекономічній стратегії України обумовлює вибір європейської моделі міжнародної інтеграції державного управління фінансовою системою. Саме європейська модель у контексті сучасного етапу реформування системи державного управління у сфері формування фондового ринку демонструє спроможність адекватних відповідей на виклики глобального фінансово-економічної кризи і є найбільш досконалою. Важливим чинником є проведення спільної, комунітарної політики країнами Єврозони, в основі якої – єдині норми та стандарти ЄС. У контексті євроінтеграції Україна із самого початку чітко визначила законодавчі засади та загальні ознаки механізму адаптації національного законодавства до стандартів європейського та міжнародного публічного права. Адаптація сприяє вдосконаленню структури національної системи державного управління. Ринок цінних паперів і фондовий ринок стає прозорішим, конкурентнішим, ліквідним та більш відкритим.

Сучасна нормативно-правова база національної системи державного управління фондового ринку та її функціонування в основному відповідає європейській практиці. Про це свідчить аналіз діяльності Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку та Комісії з адаптації по лінії асоціації Україна – ЄС за звітністю з виконання щорічних планів втілення в життя загальнодержавної програми, які за період 2010 – 2011 рр. підготували ряд нормативних актів, частина яких ухвалена як окремі закони та зміни до законів, решта – у стадії виконання. Як наслідок, в Україні поліпшується інвестиційний клімат. Завдяки значній цілеспрямованій діяльності, у тому числі з удосконалення національної системи нагляду за ринком цінних паперів, Україна у квітні 2012 р. впритул підійшла до парафування угоди про асоціацію з ЄС. Реалізація цієї перспективи залежить від політичної волі керівництва держави. Наслідком є позитивні зміни на ринку цінних паперів в Україні та вплив оздоровлення фінансової системи на реальний сектор економіки. Виконаний значний обсяг роботи, однак багато ще залишається зробити, зокрема стосовно досягнення якості й ефективності реалізації заходів. Закони мають запрацювати на повну силу; слід виключити незаконну спекуляцію на фінансових ринках; недостатньо ще захищені права акціонерів; ринок ще не

повною мірою цілісний та централізований. Крім того, деякі ринкові інститути не мають відображення в національній системі права, через що створюються прогалини в законодавстві України і виникають певні колізії, коли одні й ті самі ринкові відносини по-різному регулює українське та європейське законодавство, через що існує так званий тіньовий сектор економіки.

Отже, аналіз досліджуваної проблеми дозволяє запропонувати певні пропозиції для вдосконалення цієї сфери діяльності та досягнення успіхів у майбутньому:

1. Необхідно динамічніше розвивати інституційну структуру національного фондового ринку з метою досягнення скоординованих дій окремих його складових; проводити більш ретельний моніторинг фондового ринку задля того, щоб унеможливити відхід його частини в тінь; модернізувати інформаційно-технічне забезпечення; прискорити процес адаптації у всій сфері в цілому, оскільки за темпами розвитку ринкових відносин не завжди встигає законодавець.

2. Надати пріоритетність обговоренню в парламенті саме законопроектів з адаптації в контексті євроінтеграції; максимально скоротити терміни проходження узгоджувальних процедур нормативних-правових актів та прискорити розгляд законопроектів у Верховній Раді України задля того, щоб певні політичні сили не мали можливості лобіювати законопроекти у власних інтересах та всупереч інтересам суспільства (нерідко ухвалення одного закону може тривати більше за один рік).

3. Ретельніше відслідковувати нові тенденції на європейських і світових фондових ринках, впроваджуючи їх на вітчизняному ринку цінних паперів, і вводити у вітчизняну правову площину; налагодити підготовку висококваліфікованих кадрів фахівців державних службовців, спроможних забезпечити дальший розвиток процесу адаптації законодавства України в досліджуваній сфері до стандартів ЄС, його імплементацію в правову та фінансову систему Євросоюзу та відповідність функціонування вітчизняної системи державного управління європейській практиці.

Список використаних джерел

1. **Азаренков Г.** Состояние фондового рынка в Украине / Г. Азаренков // Экономика Украины. – 2004. – № 3. – С. 27.
2. **Беліков О.** Цінні папери та фондовий ринок в контексті європейських прагнень України / Олег Беліков // Юстиніан : юрид. журн. – 2007. – № 1. – Режим доступу : www.justinian.com.ua/article.php?id=2537.
3. **Богачук Е. А.** Тенденции современного мирового и фондового рынков / Е. А. Богачук // Акту. пробл. экономики. – 2005. – № 2. – С. 28.
4. **Договор** о Европейском Союзе (Маастрихт, 7 февр. 1992 г.). – Режим доступу : www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_029.
5. **Иванов Е.В.** Контрольно-правовая деятельность на фондовом рынке Украины / Е. В. Иванов // Формирование рыночных отношений в Украине. – 2003. – № 5. – С. 39.
6. **Інформація** про проведену Державною комісією з цінних паперів та

фондового ринку роботу з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу за I квартал 2011 р. – Режим доступу : www.nssmc.gov.ua.

7. **Інформація** про проведення Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку роботу з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу за III квартал 2011 р. – Режим доступу : www.nssmc.gov.ua.

8. **Клименко В.** Особенности формирования национальной модели фондового рынка / В. Клименко // Вестн. Киев. нац. торгово-экон. ун-ту. – 2004. – № 3. – С. 33.

9. **Кузнецова Н. С.** Рынок ценных бумаг в Украине: правовые основы формирования и функционирования / Н. С. Кузнецова, И. Р. Назарчук. – М. : Интер, 1998. – 528 с.

10. **Оскольский В.** 13 лет через пороги и рифы – к достижениям: Украинская фондовая биржа: ретроспектива и современность. Взгляд на реалии отечественного фондового рынка / В. Оскольский // Украина-бизнес. – 2004. – № 38-4. – С. 5.

11. **Пилипенко І. І.** Цінні папери в Україні / І. І. Пилипенко, О. П. Жук. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2001. – 305 с.

12. **Питання** організації виконання Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» : Указ Президента України // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 35. – С. 41.

13. **Про державне** регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.

14. **Про Загальнодержавну** програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1629-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.

15. **Про затвердження** нового складу Координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 берез. 2011 р. № 338 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 25. – С. 9.

16. **Про затвердження** Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів : Рішення ДКЦПФР // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 9. – С. 108.

17. **Про цінні** папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.

18. **Радзімовська С. Ф.** Європейська інтеграція: розвиток фінансового ринку України / С. Ф. Радзімовська // Стратегія реформування системи держ. упр. на засадах демократ. врядування : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 31 трав. 2007 р. У 4 т. Т. 4. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – С. 35 – 37.

19. **Стан** виконання заходів Порядку денного асоціації Україна – ЄС на 2011 – 2012 р. – Режим доступу : www.nssmc.gov.ua/partners/international/euro.

20. **Угода** про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами та їх державами-членами та Україною // Офіц. журн. ЄС L 049, 19/02/1998 P. 0003 – 0046.

21. **Яценюк А.** Фондовый рынок Украины: проблемы и перспективы развития / А. Яценюк // Вестн. НБУ. – 2004. – № 11. – С. 4.

22. **Acquis communautaire** // Вікіпедія – вільна енциклопедія. – Режим доступу : www.uk.wikipedia.org.

Надійшла до редколегії 12.07.12

Іван АРХИПЕНКО

Національна академія державного управління
при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

СВІТОГЛЯДНІ ЧИННИКИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ СЕКТОРОМ В УКРАЇНІ

Розглядається світогляд як чинник прийняття ефективних державно-управлінських рішень, досліджуються основні особливості світоглядних орієнтирів сучасного суспільства та суб'єктів державного управління, виокремлюються основні структурні компоненти державно-управлінського світогляду.

Ключові слова: світогляд, державне управління, державна влада, аграрний сектор економіки, державно-управлінський світогляд.

Іван Архипенко. Мировоззренческие факторы эффективного управления аграрным сектором в Украине

Рассматривается мировоззрение как фактор принятия эффективных государственно-управленческих решений, исследуются основные особенности мировоззренческих ориентиров современного общества и субъектов государственного управления, выделяются основные структурные компоненты государственно-управленческого мировоззрения.

Ключевые слова: мировоззрение, государственное управление, государственная власть, аграрный сектор экономики, государственно-управленческое мировоззрение.

Ivan Arkhipenko. Governmental authorities' subjects world view as an efficiency factor of an agrarian sector management in Ukraine

The world view as factor of acceptance effective state-administrative decisions is considered, the basic features of world view guidelines in modern society and subjects of public management are investigated, basic structural components of state-administrative world views are selected.

Key words: world view, public management, governmental authorities, agrarian sector of economy, state-administrative world view.

Сьогодні філософську категорію «світогляд» усе активніше застосовують для аналізу причин ефективності діяльності як особистості, так і соціальних груп та суспільства [5; 7; 9; 11]. Зазначена категорія стала продуктивною в багатьох суспільних науках, а останнім часом починає вживатися в контексті теорії державного управління. Так, О. М. Руденко дослідила світоглядно-утопічні трансформації державного управління ХХ ст. [10]. Вона показала, що будь-яке державотворення й державне управління імпліцитно чи експліцитно скеровується ідеальним уявленням суб'єкта влади про нього самого й про те, якими мають бути людина й суспільство.

На важливу роль світоглядних орієнтирів суб'єктів державної влади